

L'arxiu dels Països Catalans és a Tàrrrega

Josep Maria Gavín és alguna cosa més que un col·leccionista. Durant 42 anys ha recopil·lat milers de documents i ha realitzat milers de fotografies. El resultat d'aquesta feina monumental reposarà ara a Tàrrrega, la capital de l'Urgell. Allà es podrà veure la joia de la col·lecció: les 26.444 fotografies d'edificis religiosos, que conformen un valuós inventari d'esglésies.

La ciutat de Tàrrrega, la capital de la comarca de l'Urgell, acollirà un dels arxius privats més importants d'Europa. La peça fonamental és un minuciós inventari d'esglésies de tots els pobles de parla catalana. És constituït per 1.554.860 documents que, col·locats en prestatgeries, ocuparien de forma lineal més d'un quilòmetre. El seu creador i propietari és en Josep Maria Gavín i Barceló, nascut a Barcelona ara fa 71 anys i que ha dedicat la seva vida a formar aquesta col·lecció. Així recorda que ja als quatre anys col·leccionava estampes religioses, i any rere any ha continuat ampliant aquest fons, que ara espera que la ciutat de Tàrrrega continuï fent créixer. Gavín explica que l'arxiu, que actualment es troba depositat a la seva casa de Valldoreix (Vallès Occidental) va tenir molts punts d'anar a parar a l'Arxiu Nacional de Catalunya "ja que en aquest lloc hagués estat molt ben guardat i els documents haguessin tingut moltes atencions", però finalment es va decidir per lliurat-lo a la capital de l'Urgell, donat que l'Ajuntament d'aquesta població li ha donat garanties que l'arxiu no s'aturarà. "Vull que algú el continuï pel bé de Catalunya", manifesta aquest veterà col·leccionista i amant de la fotografia. L'Arxiu Gavín, com ja se'l coneix popularment, arribarà a Tàrrrega en fases, "a mesura que ho vagin paint", afirma. Serà depositat a la biblioteca municipal, que s'ha decidit que també portarà el nom del fundador d'aquest arxiu. Una de les parts més importants de la col·lec-

ió és el inventari d'esglésies. Hi va dedicar 42 anys, i ha aconseguit fotografiar 26.444 edificis religiosos, entre esglésies, ermites, santuaris, capelles, oratoris, catedrals, basíliques, cartoixes i monestirs, sobretot del Principat, la Catalunya Nord, la Franja i Andorra. "Sóc l'únic home que ha trepitjat tots els pobles de Catalunya i 214 poblacions on ja no vivia ningú", assegura orgullós, donant com a prova que ha fet fotografies de les esglésies de cada una de les poblacions. L'inventari ha estat publicat en 30 volums.

Josep Maria Gavín, que fins la jubilació treballava en una entitat bancària, va confeccionar aquest enorme arxiu dedicant-hi moltes hores, principalment els caps de setmana i les vacances.

S'enorgulleix profundament d'haver descobert 62 esglésies o edificis religiosos romànics enterrats i donats per despareguts. Una altra peça important de l'Arxiu —en tota aquesta part ja hi ha presència del País Valencià i les Illes— és la col·lecció de marededéus. Hi ha prop de 300.000 fotografies o imatges, que corresponen a verges de 76 països diferents. Així mateix, l'Arxiu també és format per 73.000 fotografies de personatges dels Països Catalans: pintors, escultors, músics, escriptors; articles i documents de diversos temes com geografia, història, costumisme, folklore, arqueologia, museus, "sempre tot dels Països Catalans". També per 31.000 goigs, 225.000 postals de tot el món, 45.000 postals de Catalunya i 310.000 nades, també recollits arreu dels territoris de

parla catalana. També hi ha estampes o postals religioses, moltíssims recordatoris de comunions, defuncions, medalles religioses, rosaris, diapositives de Catalunya, entre algunes altres peces més.

El milió i mig de documents sobre els Països Catalans que atesora aquest arxiu estan meticulosament ordenats i classificats seguint un sistema que va crear el mateix Gavín i que, donat el bon resultat, l'ha copiat el Vaticà per a les seves col·leccions, segons reconeix ell. Es tracta d'un sistema artesanal, no informatitzat i del qual Gavín destaca que mai patirà "un virus informàtic". Assegura que en menys d'un minut pot trobar els documents que li sol·licitin i per exemple té 1.653 maneres diferents de localitzar un sant.

Creu de Sant Jordi. Josep Maria Gavín i Barceló va néixer a Barcelona l'any 1930. És col·leccionista i fotògraf i pertany a la Unió Excursionista de Catalunya. L'any 1984 li fou otorgada la Creu de Sant Jordi. Segons consta a la Gran Enciclopèdia Catalana, ha constituït un arxiu de prop de 30.000 fotografies d'esglésies complementat amb un ampli arxiu de documentació. Ha publicat i exposat part del material que, recopilat, constituirà el "Diccionari de les esglésies de Catalunya". Des de 1972 publica els fascicles *Les comarques catalanes*, i és coautor de *Les esglésies romàniques de planta circular i triangular a Catalunya* (1974). El 1997 publicà el volum 29 de l'obra *Inventari d'esglésies*, que es completarà amb dos volums més. Aquest corpus ofereix informació

EL TEMPS

Gràcies a l'Arxiu Gavín, els Països Catalans disposen d'un fons documental valuósíssim. Hi surten un total de 26.444 edificis religiosos, retratats sobretot al Principat.

sobre milers d'edificis catòlics de totes les comarques catalanes i d'Andorra.

L'Arxiu Gavín serà ampliat amb la col·lecció de 100.000 fotografies del seu col·laborador Josep Sansalvador, de Barcelona. Així mateix hi ha la intenció d'incorporar-hi també l'Arxiu Centelles de Terrassa, que formen una quantitat de milers de fotografies i documents.

Més vida cultural a la ciutat. L'alcalde de Tàrraga, el convergent Frederic Gené, afirma que el fet que l'Arxiu Gavín reposi a la població, "donarà a la ciutat més vida cultural i serà un nou atractiu". El consistori no sap encara quan s'obrirà al públic aquest fons, que estarà ubicat a la planta baixa de l'Arxiu Comarcal de l'Urgell. De totes maneres, el batlle informa que els primers viatges per portar material de Valldoreix a Tàrraga

començaran aquest estiu. L'alcalde explica que el fet que l'Arxiu Gavín sigui per a la ciutat de Tàrraga es va produir de "forma casual". Així, recorda que va llegir una entrevista que el diari *La Vanguardia* va fer a Gavín i on feia una crida a qui volgués fer-se càrrec del fons i que li donés garanties de continuïtat. Gavín va posar com a condició que l'arxiu continués "viu" i que, per tant, estigués en un "lloc dinàmic i no estàtic", aspectes que la capital de l'Urgell li va oferir. Gené recorda que un petit problema que hi havia era que una part del fons el propietari l'havia venuda al Departament de Cultura, si bé finalment la Conselleria ha acceptat que aquest llegat de la seva propietat s'exposi també a Tàrraga.

Carme Quintana

**Cines Babel
Cines Albatros**

Cines Albatros
NUEVE REINAS
Una pel·lícula de Fabián Bielinsky

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:
575 ptes. tota la setmana

Si ets lector d'EL TEMPS:
575 ptes. de dilluns a dijous

C/ Fra Lluís Colomer, 4. VALÈNCIA

